

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maatalousyrittäjien lomituspalvelulain väliaikaisesta muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maatalousyrittäjien lomituspalvelulaissa säädettyjä asiakasmaksuja. Esityksessä ehdotetaan, että vuonna 2017 pidettävässä lomituksessa sijaisapumaksuja, tuetun maksullisen lomituksen maksua sekä varallaolon tuntimaksua alennetaan.

Esitys liittyy valtion vuoden 2017 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017 ja sen on tarkoitus olla voimassa 31 päivään joulukuuta 2017.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
PERUSTELUT	3
1 Nykytila.....	3
2 Ehdotetut muutokset	4
3 Esityksen vaikutukset.....	4
3.1 Taloudelliset vaikutukset	4
3.2 Vaikutukset palvelujen käyttäjiin	5
4 Asian valmistelu.....	5
5 Voimaantulo.....	5
LAKIEHDOTUS	6
Laki maatalousyrittäjien lomituspalvelulain väliaikaisesta muuttamisesta.....	6
LIITE	8
RINNAKKAISTEKSTIT	8
Laki maatalousyrittäjien lomituspalvelulain määräaikaisesta muuttamisesta.....	8

PERUSTELUT

1 Nykytila

Maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) mukaan kotieläintaloutta päätoimisesti harjoittavalla maatalousyrittäjällä on oikeus saada vuosilomaa 26 päivää vuodessa. Lomituspalvelujen saaminen edellyttää, että maatalousyrittäjä pääsääntöisesti kuuluu maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) mukaisen niin kutsutun pakollisen MYEL-vakuutuksen piiriin, kyseessä on pk-yritys ja että kotieläintalous käsittää vähintään kuusi asetuksella määriteltyä kotieläinyksikköä. Maatalousyrittäjä ei voi lomituseränsä saadaksi saada tiettyjä estäviä eläkkeitä, eikä yritys voi olla vaikeuksissa oleva yritys tai yritys, jolla on maksamaton komission perintämääräys.

Kotieläintaloutta harjoittavalla maatalousyrittäjällä on oikeus sijaisapuun silloin, kun hän ei pysty huolehtimaan yrityksen hoitoon kuuluvista välttämättömistä tehtävistään laissa säädetyn tilapäisen syyn vuoksi. Sijaisavun enimmäiskesto on kunkin perusteen osalta määritelty laissa.

Maatalousyrityksen kotieläintuotantoon liittyvästä automaation valvonnasta otettiin säännös lomituspalvelulakiin 1.1.2016. Samanaikaisesti mahdolliset valvontakäynnit muutettiin myös vuosiloman aikana maksullisiksi.

Vuosiloma on siihen mahdollisesti liittyvää valvontakäyntiä ja varallaoloa lukuun ottamatta maksutonta ja sijaisavun saajalta peritään sijaisavusta tuntimaksu. Sijaisavun maksu sisältää kolmen euron suuruisen perusosan sekä tulosidonnaisen osan, joka määräytyy sijaisavun saajan MYEL-työtulon mukaan. Tuntimaksua määrättäessä työtulo jaetaan luvulla 5400. Sijaisapumaksun suuruuteen vaikuttaa eräissä tapauksissa se, millä perusteella sijaisapua on saatu. Jos sijaisapua annetaan äitiysrahaperusteella, pääsäännön mukainen maksu peritään 50 prosentilla alennettuna. Jos sijaisavun saajalla on palkka- tai yrittäjätuloa tilan ulkopuolisen työskentelyn johdosta, maksu peritään 50 prosentilla korotettuna. Samoin käy, jos sijaisavun perusteena on alle 3-vuotiaan lapsen hoito. Yritystoiminnan järjestelyjä varten myönnetystä sijaisavusta peritään kiinteä tuntimaksu, vuoden 2016 tasossa 13,50 euroa tunnilta.

Tuettua maksullista lomittaja-apua voidaan antaa vuosilomaan oikeutetuille maatalousyrittäjille. Palvelun enimmäismäärä on 120 tuntia kalenterivuodessa. Vuonna 2016 maksu on 13,75 euroa tunnilta.

Maatalousyrittäjältä peritään paikallisyksikön järjestämästä valvontakäynnistä maatilalla 33 euroa käyntikerralta. Maatalousyrittäjältä peritään paikallisyksikön järjestämästä varallaolosta 5 euroa tunnilta. Jos varallaolo aiheuttaa käynnin maatalousyrityksessä, käynnistä peritään 33 euroa käyntikerralta. Jos lomittajan on eläinsuojelullisista syistä työskenneltävä maatalousyrityksessä pitempään kuin tunnin, maatalousyrittäjältä peritään yhden tunnin ylittävältä ajalta 33 euroa tunnilta.

Vuosilomaan oikeutettuja maatalousyrittäjiä oli vuonna 2015 yhteensä noin 19 800 ja lomitettuja vuosilomapäiviä noin 506 700. Sijaisapua käytti noin 7 800 maatalousyrittäjää ja sijaisapupäiviä oli noin 330 600. Eniten sijaisapua käytettiin työkyvyttömyyden perusteella. Tällä perusteella sijaisapua käytti noin 5 900 maatalousyrittäjää. Tuettua maksullista lomittaja-apua käyttäneitä maatalousyrittäjiä oli noin 10 300 ja lomituspäiviä noin 95 300.

Hallitus päätti syksyn 2016 budjettiriihessä maatalouden 50 miljoonan euron suuruisesta kriisipaketista. Maatalousyrittäjien taloudellisen ahdingon aiheuttaman kuormituksen helpottami-

seksi hallitus kohdisti 10 miljoonan euron panostuksen lomituspalvelujen asiakasmaksujen alentamiseen. Maksualennuksilla halutaan tukea maatalousyrittäjien jaksamista haastavassa taloudellisessa tilanteessa. Lisäksi Melalle kohdennettiin miljoona euroa maatalousyrittäjien jaksamisen tukemiseen.

2 Ehdotetut muutokset

Esityksessä ehdotetaan, että lomituspalvelulain 27 §:ään lisättäisiin 2 momentti, jonka mukaan vuonna 2017 pidetyssä sijaisavussa pykälän 1 momentin mukaan määrättyä tuntimaksua alennettaisiin 31 prosentilla. Sijaisapumaksun alentuminen vaikuttaisi tätä kautta kaikkien sijaisapuperusteiden asiakasmaksua alentavasti, paitsi sijaisapumaksuun yritystoiminnan järjestelyn perusteella.

Esityksessä ehdotetaan, että lomituspalvelulain 27 b §:ään lisättäisiin 2 momentti, jonka mukaan yritystoiminnan järjestelyjä varten vuonna 2017 pidetystä sijaisavusta perittävä asiakasmaksu olisi vuoden 2017 tasossa 12 euroa tunnilta tämän hetkisen 13,50 euron tuntihinnan sijasta.

Esityksessä ehdotetaan, että lomituspalvelulain 28 §:ään lisättäisiin uusi 3 momentti. Kyseisen momentin mukaan maatalousyrittäjältä perittäisiin lomitusalain 16 b §:n 1 momentissa ja 24 §:n 2 momentissa tarkoitetusta ja vuonna 2017 pidetystä tuetusta maksullisesta lomittaja-avusta voimassaolevan maksun sijaan vuoden 2017 tasossa 12 euroa tunnilta.

Esityksessä ehdotetaan, että lomituspalvelulain 28 a §:ään lisättäisiin 4 momentti. Kyseisen momentin mukaan maatalousyrittäjältä perittäisiin paikallisyksikön vuonna 2017 järjestämästä varallaolosta vuoden 2017 tasossa 1,50 euron tuntihinta. Varallaolon aiheuttamasta tilakäynnistä samoin kuin valvontakäynnistä perittäisiin edelleen asiakasmaksu, käyntikerralta 33 euroa (vuoden 2016 tasossa) ja jos lomittajan on eläinsuojelullisista syistä työskenneltävä maatalousyrittäjässä pitempään kuin tunnin, maatalousyrittäjältä perittäisiin yhden tunnin ylittävältä ajalta 33 euroa tunnilta (vuoden 2016 tasossa).

Maksualennuksia sovellettaisiin vuonna 2017 pidettyyn lomitukseen ja vuodelta 2017 perittäviin maksuihin.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Sijaisapumaksun alentaminen 31 %:lla sekä yritystoiminnan järjestelyjä varten myönnetyn sijaisavun kiinteän tuntimaksun alentaminen 12 euroon tunnilta aiheuttaisi arviolta yhteensä 5,5 miljoonan euron lisäkustannukset. Kustannusten arvioidaan syntyvän sillä oletuksella, että sijaisavun käyttö vähenisi ilman nyt ehdotettuja muutoksia vuoden 2015 tasosta 10 %:lla. Maksualennusten johdosta asiakasmaksukertymä pienenesi arviolta 4 miljoonaa euroa. Lisäksi kaikkien sijaisapumaksujen alentamisen arvioidaan lisäävän sijaisavun käyttöä noin 45 000 tunnilla, jolloin sijaisavun kustannukset nousisivat arviolta 1,5 miljoonaa euroa.

Tuetun maksullisen lomituksen tuntiveloituksen laskeminen nykyisestä 13,75 eurosta 12 euroon aiheuttaa arviolta 2 miljoonan euron lisäkustannukset. Lisäkustannukset syntyvät tuetun maksullisen lomituksen arvioidusta käytön lisääntymisestä noin 57 600 tunnilla. Tästä arvioi-

daan syntyvän 1,2 miljoonan euron lisäkustannukset. Lisäksi tuetusta maksullisesta lomituksesta saadun asiakasmaksutulo pienentyisi 0,8 miljoonaa euroa maksualennuksen johdosta.

Varallaolon tuntimaksun alentaminen nykyisestä 5 eurosta 1,50 euroon lisää oletettavasti varallaolon käyttöä ja aiheuttaa arviolta 2,5 miljoonan euron lisäkustannukset. Kustannukset koostuvat lisääntyneestä palvelun käytöstä sekä vähentyvästä asiakasmaksutulosta.

3.2 Vaikutukset palvelujen käyttäjiin

Vuoden 2016 alusta lomituspalvelujen asiakasmaksuihin kohdistui korotuksia. Maatilojen heikko kannattavuus on entisestään lisännyt yrittäjien henkistä kuormitusta. Esityksellä tuetaan maksuvaikeuksissa olevia yrittäjiä, maatalousyrittäjien työssä jaksamista sekä edistetään perheen ja työn yhteensovittamista. Esitetyillä maksualennuksilla pyritään auttamaan monipuolisimmin ja laajimmin lomitukseen oikeutettujen maatalousyrittäjien jaksamista.

Sijaisapuun on oikeus, kun yrittäjä ei pysty huolehtimaan yrityksen hoitoon kuuluvista välttämättömistä tehtävistään laissa säädetyn tilapäisen syyn vuoksi. Sijaisavuista noin 95 % käytetään työkyvyttömyystilanteissa ja perhevapaisiin. Maatalousyrittäjien vaikeasta taloudellisesta tilanteesta johtuvat maksuvaikeudet aiheuttavat sen, että yhä useampi yrittäjä tekee sairaana töitä ja perhevapaita jää pitämättä. Sijaisapumaksun alentamisella pyritään tukemaan yrittäjien mahdollisuutta irrottautua työstä myös sairaana tai perhevapaiden johdosta.

Tuetun maksullisen lomituksen käyttö mahdollistuu suuremmalle osalle lomaan oikeutetuista maatalousyrittäjistä kyseisen asiakasmaksun alentamisen johdosta. Varallaolon tuntimaksun alennuksella tuetaan erityisesti vastainvestoineita tiloja, jotka ovat hankkineet lisää automaatiota ja ovat maksuvaikeuksissa ison investointinsa ja maidon alentuneen hinnan seurauksena.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen asiantuntijoiden kanssa.

Asia on käsitelty kunnallistalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa 27.9.2016.

5 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017 ja sen on tarkoitus olla voimassa 31 päivään joulukuuta 2017.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

maatalousyrittäjien lomituspalvelulain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) 27 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1663/2015, väliaikaisesti uusi 2 momentti, 27 b §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1663/2015, väliaikaisesti uusi 2 momentti, 28 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1663/2015, väliaikaisesti uusi 3 momentti sekä 28 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1663/2015, väliaikaisesti uusi 4 momentti seuraavasti:

27 §

Sijaisavusta perittävät maksut

Työtulon perusteella 1 momentin mukaan määrättyä tuntimaksua alennetaan 31 prosentilla vuonna 2017 pidetyssä sijaisavussa.

27 b §

Yritystoiminnan järjestelyjä varten annettavasta sijaisavusta perittävä maksu

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, sijaisavun saajalta peritään 7 i §:n perusteella vuonna 2017 pidetystä sijaisavusta 12 euroa tunnilta. Sen estämättä, mitä 47 b §:n 2 momentissa säädetään, tässä momentissa mainittu rahamäärä vastaa vuoden 2017 palkkakertoimen tasoa.

28 §

Maksullisesta lomittaja-avusta perittävät maksut

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, maatalousyrittäjältä peritään 16 b §:n 1 momentissa ja 24 §:n 2 momentissa tarkoitetusta vuonna 2017 pidetystä lomittaja-avusta 12 euroa tunnilta. Sen estämättä, mitä 47 b §:n 2 momentissa säädetään, tässä momentissa mainittu rahamäärä vastaa vuoden 2017 palkkakertoimen tasoa.

28 a §

Valvontakäynneistä ja varallaolosta perittävät maksut

Sen estämättä, mitä 2 momentin ensimmäisessä virkkeessä säädetään, maatalousyrittäjältä peritään paikallisyksikön vuonna 2017 järjestämästä varallaolosta 1,50 euroa tunnilta. Sen es-

HE 182/2016 vp

tämättä, mitä 47 b §:n 2 momentissa säädetään, tässä momentissa mainittu rahamäärä vastaa vuoden 2017 palkkakertoimen tasoa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2017.

Helsingissä 6 päivänä lokakuuta 2016

Pääministeri

Juha Sipilä

Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula

Laki**maatalousyrittäjien lomituspalvelulain määräaikaisesta muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) 27 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1663/2015, väliaikaisesti uusi 2 momentti, 27 b §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1663/2015, väliaikaisesti uusi 2 momentti, 28 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1663/2015, väliaikaisesti uusi 3 momentti sekä 28 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1663/2015, väliaikaisesti uusi 4 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

27 §

27 §

*Sijaisavusta perittävät maksut**Sijaisavusta perittävät maksut*

Työtulon perusteella 1 momentin mukaan määrättyä tuntimaksua alennetaan 31 prosentilla vuonna 2017 pidetyssä sijaisavussa.

27 b §

27 b §

*Yritystoiminnan järjestelyjä varten annettavasta sijaisavusta perittävä maksu**Yritystoiminnan järjestelyjä varten annettavasta sijaisavusta perittävä maksu*

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, sijaisavun saajalta peritään 7 i §:n perusteella vuonna 2017 pidetystä sijaisavusta 12 euroa tunnilta. Sen estämättä, mitä 47 b §:n 2 momentissa säädetään, tässä momentissa mainittu rahamäärä vastaa vuoden 2017 palkkakertoimen tasoa.

28 §

28 §

*Maksullisesta lomittaja-avusta perittävät maksut**Maksullisesta lomittaja-avusta perittävät maksut*

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, maatalousyrittäjältä peritään 16 b §:n

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 momentissa ja 24 §:n 2 momentissa tarkoitettua vuonna 2017 pidetystä lomittajavaruudesta 12 euroa tunnilta. Sen estämättä, mitä 47 b §:n 2 momentissa säädetään, tässä momentissa mainittu rahamäärä vastaa vuoden 2017 palkkakertoimen tasoa.

28 a §

28 a §

Valvontakäynneistä ja varallaolosta perittävät maksut

Valvontakäynneistä ja varallaolosta perittävät maksut

Sen estämättä, mitä 2 momentin ensimmäisessä virkkeessä säädetään, maatalousyritykseltä peritään paikallisyksikön vuonna 2017 järjestämästä varallaolosta 1,50 euroa tunnilta. Sen estämättä, mitä 47 b §:n 2 momentissa säädetään, tässä momentissa mainittu rahamäärä vastaa vuoden 2017 palkkakertoimen tasoa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2017.